

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

ЕВРОСИСТЕМА

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ ЗА ПУБЛИЧНАТА КОНСУЛТАЦИЯ ПО ПРОЕКТА ЗА РАМКОВ РЕГЛАМЕНТ НА ЕЦБ ЗА ЕНМ

1 КОГА ЩЕ ЗАПОЧНЕ ЕЦБ ДА УПРАЖНЯВА НАДЗОР НАД БАНКИТЕ?

ЕЦБ ще започне да изпълнява своите задължения по надзора на 4 ноември 2014 г. Съгласно [Регламента за ЕНМ](#)¹ ЕС възлага на ЕЦБ конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции, и създава единен надзорен механизъм (ЕНМ). ЕНМ представлява система за банков надзор, която се състои от ЕЦБ и националните компетентни органи (НКО), отговарящи за пруденциалния надзор в участващите държави. Макар че ЕЦБ ще упражнява надзор над значимите банки, а НКО – над по-малко значимите, ЕЦБ ще отговаря за ефикасното и съгласувано функциониране на ЕНМ. Регламентът за ЕНМ влезе в сила на 3 ноември 2013 г.

2 КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ПРОЕКТЪТ ЗА РАМКОВ РЕГЛАМЕНТ И ЗАЩО Е НЕОБХОДИМ? ЗА КОГО ЩЕ СЕ ПРИЛАГА?

Регламентът за ЕНМ изрично изисква ЕЦБ да приеме и публикува рамка, регламентираща нейното сътрудничество с НКО в ЕНМ. Ето защо ЕЦБ в консултация с НКО изготви настоящия проект за Рамков регламент, който определя процедурите в отношенията между ЕЦБ и НКО и включва разпоредби, приложими пряко към банките. Съгласно Регламента за ЕНМ проектът за Рамков регламент трябва да бъде представен за публична консултация, преди да бъде публикувана окончателната му версия на 4 май 2014 г.

3 ЩЕ ИМА ЛИ ДРУГИ ПРАВИЛА ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА ЕНМ?

Проектът за Рамков регламент съдържа правила за функционирането на ЕНМ, които се отнасят, наред с всичко останало, до принципите и организацията на ЕНМ, метода, по

¹ Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 година за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции. ОВ L 287, 29.10.2013 г., стр. 63.

който се определя дали дадена банка е значима, отделните процедури за надзора над значимите и по-малко значимите банки, както и приложими и към едните, и към другите общи процедури, процедурите за тясно сътрудничество с държавите членки извън еврозоната, които решат да се присъединят към ЕНМ, административни санкции и преходни разпоредби.

Други важни правила ще бъдат включени в отделни правни актове (например проект за регламент на ЕЦБ относно надзорните такси, процедурни правила на Надзорния съвет, изменения в процедурните правила на ЕЦБ, вътрешни правила за професионална поверителност и обмен на информация между функциите по паричната политика и надзорните функции).

4 НАД КОИ БАНКИ ЩЕ УПРАЖНЯВА НАДЗОР ЕЦБ?

ЕЦБ ще упражнява пряк надзор над значимите банки в участващите държави. Разграничението между значими и по-малко значими банки произтича от решението на Европейския съвет ЕЦБ да упражнява надзор над банковия сектор в сътрудничество с НКО.

Значимите банки включват около 130 групи банки с дял от близо 85 % от всички банкови активи в еврозоната. По-долу са обяснени критериите, по които се определя тяхната значимост.

Макар че НКО ще упражняват пряк надзор над всички останали банки в участващите държави, ЕЦБ ще отговаря за ефикасното и съгласувано функциониране на ЕНМ. ЕЦБ може също така да вземе решение да упражнява пряк надзор над по-малко значими банки, ако сметне за необходимо да осигури последователното прилагане на високи надзорни стандарти.

5 КАКВО ОПРЕДЕЛЯ ЗНАЧИМОСТТА НА ДАДЕНА БАНКА?

ЕЦБ в сътрудничество с НКО ще направи оценка на всички банки в участващите държави в съответствие с методологията, описана в проекта за Рамков регламент. Дали една банка е значима се определя според: i) общата стойност на нейните активи; ii) нейното значение за икономиката на държавата, в която се намира, или за ЕС като цяло; iii) значимостта на нейната трансгранична дейност; iv) това дали е искала или получавала публична финансова помощ по Европейския инструмент за финансова стабилност (ЕИФС) или

Европейския механизъм за стабилност (ЕМС); v) това дали е една от трите най-значими банки в съответната държава. Банка, отговаряща на който и да е от тези пет критерия, се определя като значима.

6 КОГА ЩЕ БЪДАТ ИНФОРМИРАНИ БАНКИТЕ ЗА ТЕХНИЯ СТАТУТ? КАКВО ЩЕ СТАНЕ, АКО ТОЙ СЕ ПРОМЕНИ?

ЕЦБ решава кои банки са значими и ги информира най-малко два месеца преди да поеме изцяло задълженията си по пруденциалния надзор (вж. въпрос 1 по-горе). Банките ще имат възможност да изразят становище, преди ЕЦБ да вземе своето решение.

Значимите банки, които попадат под прекия надзор на ЕЦБ, ще бъдат посочени на нейния уебсайт. ЕЦБ ще публикува също така списък на по-малко значимите банки, в който ще бъде посочено кой НКО ще упражнява надзор над тях. Двата списъка ще бъдат актуализирани редовно, най-малко на всяко тримесечие.

Решението дали дадена банка да бъде класифицирана като значима или по-малко значима, се преразглежда всяка година. Ако дадена значима банка не отговаря на никой от критериите за значимост в продължение на три последователни календарни години, задачите по прекия надзор над нея ще бъдат прехвърлени на съответния НКО. Ако по-малко значима банка изпълни който и да е от критериите за значимост, тя ще бъде считана за значима. При изключителни обстоятелства прехвърлянето на надзора може да започне на по-ранен етап, например ако банката очевидно няма да изпълни никой от критериите за значимост (например ако общият размер на нейните активи спадне под прага поради продажбата на голям сегмент от дейността).

7 ПО КАКЪВ НАЧИН ЩЕ СИ СЪТРУДНИЧАТ ЕЦБ И НКО В ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СВОИТЕ ЗАДАЧИ?

ЕНМ е интегрирана система, която се състои от ЕЦБ и НКО. По отношение на определени задачи ЕЦБ играе роля в надзора над по-малко значими банки, а НКО – в надзора над значими банки (вж. въпрос 8 по-долу). Ето защо гладкото сътрудничество между ЕЦБ и НКО е от огромно значение за ефикасното функциониране на ЕНМ. Проектът за Рамков регламент посочва „задължение за лоялно сътрудничество“ и задължава ЕЦБ и НКО да обменят необходимата за изпълнението на съответните им задачи информация. Един от начините за насърчаването на сътрудничеството в надзора над значимите банки е да се сформират съвместни надзорни екипи (вж. въпрос 10 по-

долу). При изпълнението на своите надзорни задачи ЕЦБ има също право да нареди на НКО да приложат правомощията си по съответното национално законодателство и да предприемат действия, ако ЕЦБ има задача по надзора, но не и съответните правомощия. Друга форма на сътрудничество е обменът и командироването на служители между ЕЦБ и НКО, както и между различни НКО.

8 КАКВА РОЛЯ ЩЕ ИГРАЯТ НКО В НАДЗОРА НАД ЗНАЧИМИТЕ БАНКИ? КАКВИ СА ЗАДАЧИТЕ И ПРАВОМОЩИЯТА НА ЕЦБ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПО-МАЛКО ЗНАЧИМИТЕ БАНКИ?

ЕЦБ ще упражнява пряк надзор над значимите банки, но НКО също ще участват. Като се има предвид техният богат опит в надзора и географската им близост до банките, НКО ще съдействат на ЕЦБ при изпълнението на нейните надзорни задачи. Те ще предоставят проекти за решения в областите на надзорна компетентност на ЕЦБ, ще съдействат за изпълнението на допълнителни надзорни задачи (например текущия надзор над състоянието на риска в банките, изискванията за квалификация и надеждност на членовете на управителните съвети и други дейности, свързани с проверки), ще участват активно в съвместните надзорни екипи и ще подпомагат ЕЦБ в изпълнителните производства.

ЕЦБ ще упражнява надзор над функционирането на системата и ще изпълнява някои надзорни задачи по отношение на по-малко значимите банки (вж. въпрос 9). ЕЦБ може също така да упражнява надзорните си правомощия над по-малко значими банки (например да изисква информация и да провежда разследвания и проверки на място). В допълнение към това НКО ще информират ЕЦБ по отношение на надзора, който упражняват над по-малко значимите банки (в съответствие с общи критерии, определени от ЕЦБ, в които се отчита състоянието на риска в банката и нейното влияние върху националната финансова система), и особено по отношение на съществените надзорни процедури и проектите за надзорни решения. НКО са задължени също така да информират ЕЦБ при всяко рязко и съществено влошаване на финансовата ситуация на по-малко значима банка. Освен това ЕЦБ ще има право да приема регламенти, насоки или общи указания, адресирани към НКО, и може да поеме прекия надзор над една или повече по-малко значими банки, ако счете, че това е необходимо, за да се осигури последователното прилагане на високи надзорни стандарти.

Регламентът за ЕНМ и проектът за Рамков регламент не засягат надзорните задачи, които са извън приложното поле на Регламента за ЕНМ. Ето защо задачи като защитата на потребителите и борбата срещу изпирането на пари остават в компетентността на националните органи.

9 КОЙ ОРГАН ЩЕ ИЗДАВА ЛИЦЕНЗ НА НОВИТЕ БАНКИ?

ЕЦБ е компетентният орган, който ще издава и отнема лиценз за дейността на всички кредитни институции и ще извършва оценка на придобиването на квалифицирано дялово участие (обща процедура). НКО също ще съдействат на ЕЦБ по отношение на общите процедури, като приемат заявленията за лицензиране и придобиване на квалифицирано дялово участие и като изготвят проекти за решения или съответно на предложения въз основа на собствената си първоначална оценка на заявленията съгласно националното законодателство. Ако НКО установи, че заявлението не е в съответствие с националното законодателство, той го отхвърля и информира за това ЕЦБ. ЕЦБ не е обвързана от предложенията на НКО, а взема решения въз основа на собствената си оценка на заявлението съгласно законодателството на ЕС.

10 КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВАТ СЪВМЕСТНИТЕ НАДЗОРНИ ЕКИПИ?

Съвместните надзорни екипи са оперативни звена в рамките на ЕНМ, които ще отговарят за текущия надзор над значимите банки и ще представляват една от основните форми на сътрудничество между НКО и ЕЦБ. За всяка значима банка ще бъде сформиран екип от служители на НКО, участващи в надзора над тази банка, и служители на ЕЦБ. Екипите ще бъдат координирани от ЕЦБ с помощта на подкоординатор от всеки НКО. Основната задача на съвместните надзорни екипи ще бъде да извършват анализ на риска в поднадзорното лице или група и да предлагат надзорна програма и подходящи надзорни действия.

Освен това съвместните надзорни екипи ще отговарят за координацията на екипите, извършващи проверки на място.

11 КАКВИ СА МАКРОПРУДЕНЦИАЛНИТЕ ЗАДАЧИ НА ЕЦБ?

ЕЦБ може да прилага по-високи изисквания за капиталови буфери от прилаганите от националните органи, както и по-строги мерки за справяне със системни или

макропруденциални рискове на нивото на банките, доколкото те са съвместими със законодателството на ЕС, като взема предвид финансовата система, икономическата ситуация и условията на бизнес цикъла в съответната държава.

Ако ЕЦБ счете за необходимо да приложи по-високи изисквания към буферите или да предприеме по-строги мерки за справяне със системни или макропруденциални рискове, тя ще действа в тясно сътрудничество с НКО в съответните държави и ще ги уведомява за предвидените мерки, преди да вземе решение.

По същия начин НКО, които предприемат макропруденциални мерки съгласно законодателството на ЕС, ще уведомяват предварително ЕЦБ.

12 ПО КАКЪВ НАЧИН ЩЕ СЕ ВЗЕМАТ НАДЗОРНИТЕ РЕШЕНИЯ?

ЕЦБ ще спазва принципа на законосъобразност на производството и принципа на прозрачност, по-специално по отношение на микропруденциалните надзорни решения. Всяка банка, която е предмет на надзорна процедура, ще има процедурните права, приложими при административно производство. Банката може да поиска започването на надзорна процедура от страна на ЕЦБ и да назначи представител в нея. Проектът за Рамков регламент предвижда подробни правила за използването на доказателства, изслушването на свидетели и експерти и особено за правото на банката да бъде изслушана, преди ЕЦБ да приеме надзорно решение, което би засегнало пряко и неблагоприятно нейните права.

За да бъде спазено правото на банката на защита, тя ще има достъп до документите на ЕЦБ след откриването на надзорна процедура (под ограничение на задълженията за поверителност). Надзорните решения ще бъдат ясно обяснени.

Банката може да се обърне към Административния съвет за преглед на ЕЦБ с молба да преразгледа всяко надзорно решение, прието от ЕЦБ в надзорна процедура. Банката може също така да реши да обжалва решението пред Съда на Европейския съюз.

13 НА КАКЪВ ЕЗИК ЩЕ ОБЩУВА ЕЦБ С БАНКИТЕ И С НКО?

В комуникациите и процедурите с ЕЦБ банките имат право да използват официалните езици на Европейския съюз. Като се има предвид времето, необходимо за превод, и за да

се осигури пряка комуникация, те могат също така да приемат да общуват с ЕЦБ на английски език.

Комуникацията между ЕЦБ и НКО ще бъде на английски език.

14 КАКВИ ПРАВОМОЩИЯ ИМА ЕЦБ ДА НАЛАГА САНКЦИИ? ТЕ ПРОСТИРАТ ЛИ СЕ И ВЪРХУ ПО-МАЛКО ЗНАЧИМИТЕ БАНКИ, КОИТО СА ПРЕДМЕТ НА НАДЗОР?

Както ЕЦБ, така и НКО ще имат правомощието да налагат на кредитните институции административни санкции. Ако нарушението е свързано с пряко приложимо законодателство на ЕС (например с Регламента за капиталовите изисквания/[РКИ](#))², ЕЦБ може да открие процедура за нарушение срещу значимите банки, а НКО могат да открият такава процедура срещу по-малко значимите банки. Ако нарушението е свързано с национално законодателство (например със закон за транспониране на Директивата за капиталовите изисквания – ДКИ IV), само НКО имат право да налагат административни санкции на банките (както на значимите, така и на по-малко значимите). Що се отнася до значимите поднадзорни лица обаче, за задачите, възложени на ЕЦБ, НКО могат да започнат процедура за налагане на санкции само при указания от страна на ЕЦБ. НКО също така имат изключителната компетентност да налагат неимуществени административни санкции и да откриват процедура за нарушение срещу физическо лице (например член на управителния съвет на банка). В случай че нарушението е свързано с регламент или решение на ЕЦБ, тя има изключителна компетентност да открие процедура за нарушение спрямо както значимите, така и по-малко значимите банки (във втория случай – в степента, в която регламентът или решението на ЕЦБ е приложимо спрямо тях и им налага задължения по отношение на ЕЦБ, например проектът за регламент относно надзорните такси).

В рамките на ЕЦБ независимо разследващо звено ще провежда разследвания и, ако е уместно, ще отправя предложение към Надзорния съвет да бъдат наложени санкции на съответната банка. Надзорният съвет взема окончателното решение дали да приеме или отхвърли предложението на разследващото звено.

² Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012.

15 ПО КАКЪВ НАЧИН НКО ЩЕ СЛУЖАТ КАТО „ТОЧКИ ЗА КОНТАКТ“ ЗА УВЕДОМЛЕНИЯ ОТ СТРАНА НА БАНКИ?

Релевантното законодателство на ЕС, особено Директивата за капиталовите изисквания/[ДКИ IV](#)³, предвижда банките да подават определени уведомления до компетентните органи (например право на установяване, право на свободно предоставяне на услуги, оценка на пригодността на членовете на ръководните органи).

Всяка поднадзорна банка, която желае да открие клон или да предоставя услуги в друга участваща държава, трябва да уведоми за това намерение националния орган в своята държава. В рамките на ЕНМ както значимите, така и по-малко значимите банки, които възнамеряват да осъществяват дейност в друга участваща държава, изпращат такова уведомление до НКО. Ако значима банка възнамерява да осъществява дейност извън ЕНМ, тя изпраща уведомление до ЕЦБ, а по-малко значимите банки – до съответния НКО.

За да може банката да упражнява правото на установяване или правото на свободно предоставяне на услуги, компетентният орган в нейната държава трябва да препрати уведомлението заедно с допълнителна информация на органа в приемащата държава. Европейските органи извън ЕНМ изпращат уведомленията до НКО в приемащата държава, който е задължен незабавно след получаването им да уведоми ЕЦБ.

Този въпрос за точката за контакт не засяга разпределението на задачите в рамките на ЕНМ между ЕЦБ и НКО, както са изложени подробно в проекта за Рамков регламент.

16 ПО КАКЪВ НАЧИН ЩЕ БЪДАТ УРЕДЕНИ В ЕНМ ТЕКУЩИТЕ НАДЗОРНИ ПРОЦЕДУРИ В НКО И НАДЗОРНИТЕ РЕШЕНИЯ, ВЗЕТИ ОТ НКО?

Като цяло прехвърлянето на надзорни правомощия от НКО към ЕЦБ е предсказуемо. Ето защо органът, чиято компетентност изтича, трябва да направи всичко възможно да приключи всички процедури до датата на прехвърлянето. Освен това той е задължен да информира за тези процедури органа, който поема надзора. Ако е открита процедура, която не може да бъде приключена до датата на прехвърлянето, органът, който я е открил, остава компетентен до нейното приключване. Ако органът с приключваща компетентност е НКО, ЕЦБ може да реши да поеме съответната процедура.

Без да се засяга упражняването на правомощията, възложени на ЕЦБ по силата на Регламента за ЕНМ, надзорните решения, взети от НКО до 4 ноември 2014 г. (например разрешение за използване на вътрешен модел или решение, налагащо по-високо капиталово изискване), остават незасегнати.

17 ПО КАКЪВ НАЧИН ЩЕ РАБОТИ ЕНМ В ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, КОИТО ВСТЪПЯТ В ТЯСНО СЪТРУДНИЧЕСТВО?

Държави членки извън еврозоната могат да се включат в ЕНМ посредством тясно сътрудничество между техните компетентни органи и ЕЦБ. Проектът за Рамков регламент установява начина на функциониране на тясното сътрудничество и начина за провеждане на банковия надзор в тези държави. Общият принцип е, че разпоредбите на проекта за Рамков регламент ще се прилагат и по отношение на поднадзорните лица в държавите, участващи в тясно сътрудничество, като се вземе предвид, че ЕЦБ не може да предприема преки действия спрямо лица, установени в такива държави, тъй като не може да упражнява обвързващи правомощия извън еврозоната. По-специално, НКО трябва да осигурят получаването на цялата информация от ЕЦБ и докладването от и по отношение на значимите поднадзорни лица. НКО също така ще бъдат задължени да следват указанията на ЕЦБ по отношение на значимите кредитни институции.

18 ПО КАКЪВ НАЧИН ЩЕ СЪТРУДНИЧИ ЕЦБ С ЕВРОПЕЙСКИЯ БАНКОВ ОРГАН (ЕБО)? ТОВА УРЕДЕНО ЛИ Е В ПРОЕКТА ЗА РАМКОВ РЕГЛАМЕНТ?

ЕЦБ ще изпълнява своите задачи според и в съответствие със съответното законодателство на ЕС, включително единната нормативна уредба за финансовите услуги, която е в сила за всички държави членки. Тя също така ще съблюдава разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1093/2010 за създаването на ЕБО по отношение на изготвеното от него европейско ръководство за надзор.

ЕБО отговаря за разработването на проекти за технически стандарти, насоки и препоръки, гарантиращи сближаване на надзорните практики и последователност на

³ Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО.

результатите от надзора в рамките на ЕС. ЕЦБ ще допринесе за разработването от ЕБО на проект за регулаторни технически стандарти или технически стандарти за изпълнение.

Проектът за Рамков регламент не третира тези материалноправни разпоредби, а само процедурните правила, свързани със сътрудничеството между ЕЦБ и НКО на участващите държави в рамките на ЕНМ.